

De VB-fitscan

Gebruikservaringen en normgegevens

De fitheid van volwassenen met een verstandelijke beperking (VB) is zeer laag.^{1,2} Fysiotherapeuten hebben daarom belang bij geschikte fitheidstesten om behandelplassen op te stellen en te evalueren. Er zijn voor deze doelgroep weinig fitheidstesten beschikbaar. Vanwege de cognitieve en lichamelijke beperkingen van volwassenen met een VB zijn algemene fitheidstesten niet altijd geschikt. Daarom is een aantal jaar geleden de VB-fitscan ontwikkeld.³ Wat zijn de gebruikservaringen?

Tekst: dr. Alyt Oppewal en dr. Thessa Hilgenkamp

De VB-fitscan is samengesteld uit testen die uitvoerbaar, betrouwbaar en valide zijn gebleken bij volwassenen met een VB.^{4,6} De VB-fitscan bestaat uit testen voor lichaamssamenstelling, beenkrachtuithoudingsvermogen, spierkracht en statische en dynamische balans. Voor overige fitheidscomponenten zijn nog geen geschikte testen beschikbaar. De VB-fitscan is met name geschikt voor volwassenen met een lichte tot matige VB (IQ=70-35) en enige mate van mobiliteit.

GEBRUIKSERVARING

De VB-fitscan wordt enthousiast ontvangen door fysiotherapeuten die werken met mensen met een VB. Er is echter geen onderzoek gedaan naar de gebruikservaring met de VB-fitscan. Deze ervaring is belangrijk om de VB-fitscan te kunnen optimaliseren en zo geschikt mogelijk te maken voor gebruik in de fysiotherapiepraktijk. Daarom hebben we recent onderzoek verricht naar de gebruikservaringen met de VB-fitscan.

VRAGENLIJST EN INTERVIEWS

We hebben een vragenlijst afgenomen bij fysiotherapeuten die de VB-fitscan in hun bezit hebben. In deze vragenlijst worden vragen gesteld over het gebruik, doel van het gebruik en de doelgroep bij wie de VB-fitscan wordt ingezet. Bij een deel van de fysiotherapeuten is vervolgens een gestructureerd interview afgenomen om zo een uitgebreid beeld te krijgen van hun ervaringen.

De VB-fitscan is met name geschikt voor volwassenen met een lichte tot matige VB en enige mate van mobiliteit

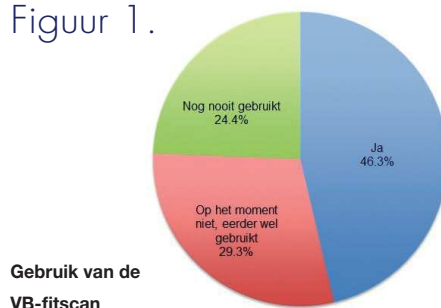
VB-fitscan

RESULTATEN

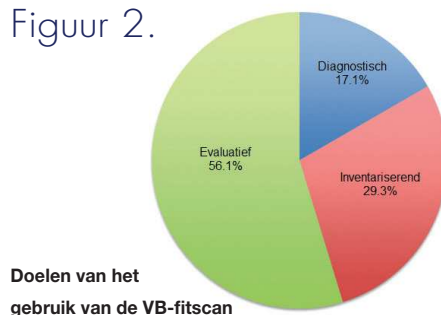
De vragenlijst is ingevuld door 41 fysiotherapeuten van wie het grootste deel de VB-fitscan gebruikt (46,3%; figuur 1). De VB-fitscan wordt met name gebruikt bij volwassenen en ouderen met een lichte tot matige VB. Een enkeling gebruikt de test ook bij kinderen en mensen met een ernstige VB. Het doel is met name evaluatief en inventariserend (56,1%; figuur 2).

Er zijn 10 interviews afgenomen waarna er verzadiging in de antwoorden bereikt was. De VB-fitscan wordt als gemakkelijk ervaren om mee te werken, sluit goed aan bij de manier van werken en er zijn weinig materialen nodig. Men vindt het belangrijk om de VB-fitscan diagnostisch en evaluatief te gebruiken, maar loopt aan tegen het gebrek aan normgegevens om de resultaten mee te interpreteren. Op organisatorisch vlak blijkt het gebruik van de VB-fitscan vaak aan enthousiastelingen te hangen en formeel is het gebruik nog niet goed geborgd.

Figuur 1.

Figuur 2.

NORMGEGEVENS

Het gebrek aan normgegevens kwam naar voren als belangrijkste beperking in het gebruik van de VB-fitscan. Daarom hebben we normgegevens geformuleerd op basis van:

- het onderzoek 'Gezond Ouder met een verstandelijke beperking (GOUD)';¹⁻⁷
- de Nationale Spelen 2014 van de Special Olympics;
- literatuur over de algemene bevolking.

De normgegevens zijn bijgevoegd bij de VB-fitscan. Ze geven fysiotherapeuten de mogelijkheid om resultaten te interpreteren.

DATAVERZAMELING

Om kennis over de fitheid van mensen met een VB te vergroten en normgegevens te kunnen aanvullen, zijn we op zoek naar manieren om structureel de resultaten van de VB-fitscans te verzamelen. Een belangrijke eerste stap hierin is dat GeriMedica de VB-fitscan heeft toegevoegd als meetinstrument aan hun fysiotherapiedossier VG. Fysiotherapeuten die gebruikmaken van Ysis, kunnen hierdoor hun resultaten gemakkelijk toevoegen aan het dossier. Het Erasmus MC mag met deze (geanonimiseerde) gegevens wetenschappelijk onderzoek doen. Zo werken we samen aan een betere kennis over de fitheid van mensen met een VB.

Alyt Oppewal is bewegingswetenschapper en postdoc onderzoeker. Dr. Thessa Hilgenkamp is bewegingswetenschapper en universitair docent. Beiden zijn werkzaam in het Erasmus Universitair Medisch Centrum in Rotterdam. Ze zijn bereikbaar via a.oppewal@erasmusmc.nl.

De literatuur bij dit artikel staat op www.kngf.nl/fysiopraxis.

Dankwoord

We willen graag Julian Agatowski, Alwin Lammerse, Kevin Cola en Salar Azian bedanken voor hun inzet tijdens dit onderzoek. Ook willen we Marije Bunskoek bedanken voor haar inzet in dit project. Tot slot bedanken we alle fysiotherapeuten en bewegingsagogen die hebben deelgenomen aan het onderzoek.